
ЦИВІЛЬНЕ, ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ
ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

УДК 347:004

О. О. ТИХОМИРОВ

**«ІНФОРМАЦІЯ»
У ДОКТРИНІ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ**

Досліджуються підходи українських учених-юристів до визначення власливостей інформації, важливих для цивільно-правового регулювання інформаційних відносин. Зазначається, що наявне нормативне цивільно-правове поняття інформації є недостатньо осмисленим. Серед актуальних дискусійних проблем – оборотоздатність інформації і комплекс правомочностей щодо неї. Наголошується на необхідності багатоаспектного цивільно-правового осмислення інформації, що забезпечить виявлення її природних рис як нетипового, унікального об'єкта цивільних правовідносин.

Ключові слова: інформація, право на інформацію, цивільні інформаційні правовідносини, оборотоздатність інформації, правомочність.

Тихомиров А. А. «Информация» в доктрине гражданского права Украины

Исследуются подходы украинских ученых-юристов к определению свойств информации, важных для гражданско-правового регулирования информационных отношений. Отмечается, что имеющееся нормативное гражданско-правовое понятие информации является недостаточно осмысленным. Среди актуальных дискуссионных проблем – оборотоспособность информации и комплекс правомочий касательно нее. Отмечается необходимость многоаспектного гражданско-правового осмысления информации, что обеспечит выявление ее природных особенностей как нетипичного, уникального объекта гражданских правоотношений.

Ключевые слова: информация, право на информацию, гражданские информационные правоотношения, оборотоспособность информации, правомочность.

Tyhomirov O. O. «Information» in the civil law doctrine of Ukraine

Approaches of Ukrainian scientists and lawyers to determine the information properties that are important for civil legal regulation of information relations. It is noted that the current legislative civil legal information concept is not meaningful. Among the most controversial problems are the information circulation capability and complex of powers on it. The need for multifaceted civil law information understanding that will provide its natural features detection as a unique exceptional civil relations object.

Key words: *information, information right, civil legal information relations, information circulation capability, eligibility.*

Правове регулювання суспільних відносин, пов'язаних з інформацією лише на перший погляд не має давньої історії, адже правовий фундамент інформаційних обмежень – «тасмниць» почав закладатися ще в епоху античності інститутом представництва у римському праві. Безпосередньо ж «інформація» як особливий предмет широкої сфери публічних і приватних правовідносин (а не тільки як об'єкт деяких немайнових прав особи) інституціалізувалася із розвитком інформаційних технологій та актуалізацією проблем становлення інформаційного суспільства, зокрема міжнародним визнанням його як пріоритету світового розвитку Окінавською хартією глобального інформаційного суспільства 2000 року.

Сьогодні можна говорити не лише про існування в українській правовій доктрині парадигми інформації, а й про поступове формування вітчизняних традицій правого регулювання інформаційної сфери, яке має своєрідні, властиві тільки йому, унікальні механізми.

Виняткове суспільне значення інформаційної сфери зумовило й те, що майже кожна галузева правова наука, в межах свого предмету і методології, досліджує інформацію або інформаційні особливості відповідних державно-правових явищ. Таким чином у науковій думці юристів простежуються ознаки інтегрованої і водночас відносно відокремленої комплексної галузі правових знань – правової інформаціології, що вже визнається провідними науковцями¹. В Україні її фундаторами де-факто стали видатні вчені-юристи, які почали активно досліджувати проблеми сутності, співвідношення й ролі інформаційних феноменів у сучасних соціально-правових процесах, – І. В. Арістова, К. І. Беляков, В. М. Брижко, В. Д. Гавловський, Р. А. Калюжний, Т. А. Костецька, В. С. Цимбалюк та інші.

Попри інтенсивний розвиток науки інформаційного права, для якої інформація та її правові властивості виступають ключовим об'єктом, дослідження інших правових наук не втрачають своєї

актуальності, чому сприяє надзвичайна динамічність і варіативність впливу інформатизації на суспільні відносини. При цьому цивільно-правова наука в процесах формування правових інформаціологічних знань займає одне з центральних місць. По-перше, як класична галузь цивільне право стало провідником перших історично сформованих ідей інформаційно-правової доктрини – різного роду приватних таємниць. А по-друге, інформаційне право як міжгалузеве утворення бере свої витoki зокрема й у цивільному праві, тому на початковому етапі формування інформаційного права деякими науковцями підтримувалася думка про те, що воно є підгалуззю цивільного, а інформаційні правовідносини мають переважно цивільно-правову природу. Наявність у них спільної природи доводить і нещодавнє затвердження Міністерством освіти і науки України давно очікуваного паспорту наукової спеціальності 12.00.13 «Інформаційне право; право інтелектуальної власності».

Серед учених, які здійснювали послідовні наукові розробки в інформаціологічному напрямі цивільно-правових досліджень варто зазначити Ю. О. Гелич, Б. М. Гоголя, А. Г. Дідук, В. І. Жукова, О. В. Кохановську, О. О. Кулініч, А. І. Марущака, Є. В. Петрова.

Зважаючи на значне розмаїття дефініцій «інформації», наданих не тільки правовими, а й іншими гуманітарними, технічними і спеціальними науками, аналіз їх змісту в цій публікації не здійснюватиметься із роздумів раціональності. Утім, варто зазначити, що в якості методологічної основи цивільно-правового осмислення категорії «інформація», автор більше схиляється до домінування когнітивного підходу – розгляду інформації як певної «транспортної» субстанції на шляху від явищ реального світу до знань про них. Такий підхід орієнтує на адекватні шляхи захисту цивільних інформаційних прав, а в разі їх порушення – на механізми максимально результативного відновлення, відшкодування, компенсації, що передусім пов'язано з необхідністю надання або зміни певних знань, які формуються на основі діянь суб'єктів в інформаційній сфері. До того ж когнітивне сприйняття «інформації» сприяє виявленню взаємозв'язків з іншими «інформаційно-забарвленими» об'єктами приватноправових відносин, зокрема з об'єктами права інтелектуальної власності.

Важливою віхою розвитку вітчизняної нормативної концепції інформаційних відносин стало прийняття у 2011 році Закону України «Про доступ до публічної інформації» та внесення суттєвих змін у Закон України «Про інформацію». Цими нововведеннями

законодавець, окрім іншого, змінив легальну дефініцію інформації та фактично відмовився від нежиттєздатного концепту «права власності на інформацію» із «тріадою» првочностей володіння, користування, розпорядження, притаманною в пандектній системі цивільного права праву власності на річ.

Щодо вітчизняного законодавчого розуміння інформації, то видозміна його інтерпретації з «документованих або публічно оголошених відомостей про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі» (до 2011 року) на «будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді» (ст. 1 Закону України «Про інформацію», ст. 200 Цивільного кодексу України) загалом урахувала зауваження вчених та значно розширила можливості тлумачення поняття «інформація» у процесі правозастосування, проте не позбавила його визначення абстрактності, об'єктивно притаманної дефініціям законів концептуального рівня.

Як і будь-яка законодавча абстракція, дефініція інформації априорі не може бути абсолютно прагматичною, тобто не дозволяє умістити в собі всіх юридично значущих у тій чи іншій галузі права ознак інформації, безпосередньо важливих для правового регулювання. Тому позиція законодавця щодо інформації в дисертаційних дослідженнях українських цивілістів, предмет яких зумовлюється правовими уявленнями про інформацію, часто піддається критиці.

Узагальнення численних теоретичних підходів до висвітлення юридичного змісту категорії «інформація»² орієнтує передусім на такі її властивості:

- нематеріальність (ціннісна самостійність інформації відносно носія);
- суб'єктивний характер (зумовленість інформації інтелектуальною діяльністю);
- кількісна вимірюваність;
- можливість безвтратного багаторазового використання;
- невід'ємність від суб'єкта (інформацію не можливо вилучити у суб'єкта, який її створив, передав, отримав тощо);
- здатність до легкого відтворення, копіювання, збереження;
- необхідність об'єктивації для включення в правовий обіг (у формі відомостей про навколишній світ, зокрема про явища, події, процеси).

Наведене становить загальноправову модель «інформації», галузеві інтерпретації змісту складових якої (ознак, властивостей інфор-

мації) можуть мати свої особливості. Відповідно для цивільного права пріоритетного значення набувають ті правові характеристики інформації, які визначають її цивільно-правовий режим.

В українських цивільно-правових дослідженнях поширений двоякий ракурс розгляду категорії «інформація» – як об'єкта цивільних прав та як об'єкта цивільних правовідносин. Глибока змістовна спорідненість цих аспектів очевидна, тому їх розмежування в контексті власне об'єкту як матеріального або нематеріального блага часто сприймається штучним, що веде до логічного отождоження об'єкта цивільних прав і об'єкта цивільних правовідносин. Однак з філософсько-методологічної точки зору вони перебувають дещо в різних «системах координат». Розгляд інформації як об'єкта цивільних прав орієнтує передусім на виявлення місця і властивостей інформації у вимірі дозволеної поведінки особи, яка забезпечується цивільно-правовими механізмами. Як об'єкт цивільних правовідносин (як об'єкт цивільного права особи, як цивільний інтерес) інформація з належними їй властивостями виступає підставою виникнення складної системи правової комунікації різних суб'єктів, із регулятивною і охоронною складовою, на основі відповідних прав і обов'язків. До того ж у разі порушення цивільного права, інформація як об'єкт первинних правовідносин щодо його реалізації транспонується в об'єкти інших правовідносин, які можуть вийти поза межі суто приватноправового регулювання.

Детально осмислюючи інформацію саме як об'єкт цивільних правовідносин, Є. В. Петров серед основних її властивостей виділяє: нематеріальність; інваріантність відносно носіїв; здатність до розмноження, розповсюдження; можливість реалізації у вигляді товару та послуги на ринку і, відповідно, мати вартість³. Як додаткову до цих ознак А. І. Марущак розглядає «здатність власника (носія) інформації захистити відповідні права в судовому порядку»⁴, з чим варто погодитись, зважаючи на виділення ст. 277 Цивільного кодексу України права на спростування недостовірної інформації. Цей перелік доцільно доповнити й здатністю інформації, на відміну від речі, виключно до морального, а не фізичного старіння⁵.

Загалом як об'єкт правового регулювання інформація утворює інформаційні правовідносини з відповідним комплексом інформаційних прав і обов'язків. Цивільно-правовий зміст мають ті з них, які пов'язані з інформацією, що становить реальну чи потенційну «особистісну» (як інформація про особу) або «комерційну» (як

інформація про майнове становище особи) цінність, тобто яка є об'єктом цивільного обороту і, відповідно, об'єктом цивільних прав⁶.

Оборотоздатність інформації – одна з фундаментальних і водночас неоднозначних її цивільно-правових характеристик. На відміну від нематеріальності, самостійності щодо носія та можливості безвартатного багаторазового використання й відтворення, оборотоздатність, яка по суті визначає «повноцінність» (обмеженість або необмеженість) інформації як об'єкта цивільних прав, залишається науково дискусійною.

Оскільки інформація є нематеріальним благом, а право на інформацію цивільним законодавством України віднесено до особистих немайнових прав, то проблема визначення оборотоздатності інформації лежить ще й у площині більш загального наукового дискурсу – щодо місця особистих немайнових відносин у предметній сфері цивільного права та можливостей застосування аналогій з майновими відносинами у їх регулюванні.

Основну специфіку «класичних» особистих немайнових відносин провідні українські вчені-цивілісти вбачають у тому, що їх об'єктом є нематеріальне благо, яке не є товаром, позбавлене вартісної оцінки і, відповідно, не може регулюватися аналогічно об'єктам речового права, а особисті немайнові права на нематеріальні блага лише проголошуються законом та прирівнюються до майнових прав за способами правового захисту⁷.

Очевидно, що в сучасних умовах тотальної інформатизації суспільного життя, порівняно із звичними для цивілістики нематеріальними благами (життям, ім'ям, честю, гідністю, діловою репутацією тощо), які теж набули інформаційної залежності, інформації як самостійному об'єкту характерна певна нетиповість, що нерідко вимагає нетрадиційних підходів до цивільно-правового регулювання інформаційних відносин.

Наголошуючи на необхідності багатоаспектного цивільно-правового розуміння інформації, О. О. Мазіна зазначає, що «інформація в умовах інформаційного суспільства перетворюється на найважливіший товар і як нематеріальний об'єкт входить в економічні відносини і в якості фактора виробництва, і в якості самостійного об'єкта товарного обігу»⁸.

Такі уявлення відносять «другій хвилі» правового інтересу до інформації – тепер вже не тільки як до особистого нематеріального блага, а й як до ресурсу життєдіяльності сучасного суспіль-

ства, здатного перетворюватися на товар, послугу, об'єкт комерції тощо, утворюючи загалом інформаційний ринок, що відповідним чином повинно регламентуватися правом.

Однак, попри помітне зростання потреб інформаційної сфери у правовому регулюванні, суттєва видозміна наявної нормативно-правової концепції «інформації» не має абсолютної підтримки вітчизняних науковців, вірогідно через те, що досі не запропоновано виваженої, максимально прагматичної інтерпретації цих ідей, придатної для використання у правовому регулюванні.

Зокрема О. О. Кулініч визначає інформацію як ідеальний компонент буття, як самостійний об'єкт, що існує окремо від технологічних рішень зберігання, передачі і обробки, отже не може бути об'єктом правовідносин окремо від матеріальних носіїв – фізичних об'єктів, безпосередньо з ним пов'язаних. Звідси, в цивільному обороті інформацію «безвідносно носія неможливо відчутти, тому вона опосередковує в результаті дій суб'єкта, здійснених під впливом сприйнятої інформації або стає об'єктом цивільного права після її фіксації на матеріальному носії»⁹.

Є. В. Петров також позиціонує інформацію самостійним об'єктом цивільного права із своєрідними ознаками, але «якщо вона відповідає таким вимогам: а) має товарну форму та комерційну цінність; б) може переходити у порядку правонаступництва; в) не вилучена з цивільного обігу (державна таємниця, службова тощо); г) не є невід'ємною від суб'єктів цивільного права; д) якщо її неправомірним поширенням завдано шкоди суб'єкту цивільного права»¹⁰.

Отже, будучи достатньо неоднозначним специфічним нематеріальним об'єктом приватноправових відносин, інформація має різні прояви, які можуть не вкладатися в традиційну теоретичну конструкцію цивільних прав.

Так, О. В. Кохановська цілком логічно розглядає інформацію у трьох ракурсах:

– як особисте немайнове благо, яке охороняється цивільним законодавством;

– як результат інтелектуальної, творчої діяльності;

– як інформаційну продукцію, послугу, ресурс, документ, тобто як об'єкт цивільних прав, «який може бути інформаційним товаром і предметом будь-яких правочинів, з урахуванням особливостей і специфіки його як об'єкту особливого роду»¹¹.

Дещо схожої концепції дотримується і Б. М. Гоголь, згідно з якою інформація у цивільних правовідносинах може виступати в

якості відкритої інформації, інформації з обмеженим доступом, об'єкта права інтелектуальної власності (нематеріальних результатів інтелектуальної діяльності людини, що існують у будь-якій формі, доступній для сприйняття людиною чи технічним пристроєм) та особистого немайнового блага (честі, гідності, ділової репутації, імені особи тощо)¹².

Таким чином, в системі об'єктів цивільних прав, залежно від формалізації інформації, доцільно виділяти:

1) інформацію, як об'єкт особистих немайнових прав (особисте немайнове благо);

2) інформацію, як опосередкований об'єкт через об'єкти права інтелектуальної власності (твори, винаходи, корисні моделі, промислові зразки тощо);

3) інформацію, як самостійний об'єкт цивільних прав (відомості, дані та інші форми об'єктивації інформації).

У кожному з цих проявів, ступінь «фактичної оборотоздатності» інформації відрізняється як від традиційних нематеріальних, так і від матеріальних об'єктів цивільних прав. Механізм передачі інформації як самостійного блага не тотожний механізму передачі речей, майна (на відміну від фізичного носія інформації), оскільки сприйнята і трансформована в певні знання інформація стає невід'ємною від суб'єкта, який її передає (повідомляє). З іншого боку, залишаючись об'єктом особистого немайнового права однієї особи, інформація може своєрідно «відчужуватись шляхом дублювання, копіювання у свідомості», стаючи невід'ємною і від особи, до якої вона переходить, що апріорі унеможливує вилучення інформації з цивільного обороту. Таку варіативність оборотоздатності інформації наразі українське цивільне законодавство належним чином не відображає, залишаючи її перспективним напрямом правового регулювання і актуальним предметом наукових досліджень.

З метою визначення товарності інформації та типу зобов'язальних відносин щодо неї, її можна диференціювати зокрема таким чином:

- а) приватноправового – публічно-правового характеру;
- б) обігоздатна – необігоздатна;
- в) загальнодоступна – з обмеженим доступом;
- г) приватна – офіційна;
- д) для комерційного – для вільного використання¹³.

При цьому більшість дослідників, аналізуючи аналогічні аспекти інформації, погоджуються з тим, що загальнодоступна інформа-

ція, завдяки особливостям свого виникнення і розповсюдження, не наділена всіма властивостями товару і тому не може бути об'єктом «інформаційного ринку».

Іншим предметом активної наукової дискусії є комплекс правомочностей щодо інформації як особливого об'єкта приватного права. Застосування аналогій з інститутом «речового права власності» для врегулювання цивільних інформаційних відносин вважається безперспективним. Це спонукає до пошуку особливих правових конструкцій, які будуть відповідати унікальності інформації як об'єкта правових відносин.

Неоднозначність цивільно-правового розуміння інформації (розуміння її в контексті об'єкта цивільних прав і інтересів) наштовхує на розподіл цивільних інформаційних правовідносин на дві групи із суттєвими відмінностями у правомочностях.

Об'єкту сферу першої групи становлять «позитивні інформаційні свободи» з центральним правом на інформацію, що виходять із природних, об'єктивно притаманних інформації властивостей та особистих потреб в інформації – право на інформацію; право на достовірну інформацію про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її збирання та поширення; право на інформацію про стан свого здоров'я тощо.

Для цієї групи основний зміст комплексу правомочностей найбільше відображає концепція, запропонована О. В. Кохановською, а саме: «тріада» правомочностей щодо інформації полягає у можливостях створення (вироблення) інформації; передання і одержання інформації; використання інформації (включаючи її поширення і зберігання)¹⁴. Як видно, в межах такого підходу правомочності щодо інформації корелюють із можливостями, через які законодавець розкриває право на інформацію у ст. 5 Закону України «Про інформацію» і ст. 302 Цивільного кодексу України.

Друга група правовідносин формується цивільними правами, які встановлюють «негативні інформаційні свободи» (право на таємницю особистого життя, право на таємницю про стан здоров'я, право на таємницю донорства тощо), чим забезпечується захист конфіденційності певної інформації про особу та її діяльність. Ознаки цієї групи мають і правовідносини щодо комерційної таємниці та ноу-хау.

Функція таких правовідносин полягає передусім у захисті охоронюваного законом інтересу особи, яку конфіденційна інформація ідентифікує або, яка фактично контролює конфіденційну інформацію.

Варто погодитися з В. І. Жуковим і А. Г. Дідук, котрі правомочності щодо конфіденційної інформації пропонують розглядати тільки в ракурсі надання доступу або обмеження неправомірного доступу до неї, згідно з концепцією «фактичної монополії», яка підтримується вченими і суддями країн континентальної правової системи¹⁵. «Ознайомлення з конфіденційною інформацією відбувається не у вигляді «права на» інформацію, яке належить певній особі (суб'єктивне право), а у вигляді фактичного «права доступу», при умові збереження її конфіденційності, який надається обмеженому, чітко встановленому колу осіб»¹⁶.

Таким чином, інформація як самостійна правова категорія наразі залишається недостатньо дослідженою. Формування її адекватної юридичної концепції, яка відповідає потребам сьогодення і найближчих перспектив ще попереду, а перед науковою спільнотою правників стоїть складна задача максимальної прагматизації часто затеоретизованих, абстрактних, суперечливих та іноді футуристичних правових уявлень про інформацію, з урахуванням знань, отриманих щодо неї точними науками.

Цивільно-правове ж осмислення «інформації» повинно ґрунтуватися на консолідованій правовій позиції щодо юридично значущих властивостей інформації і водночас передбачати диференційоване (багатоаспектне) ставлення до неї як до нетипового унікального об'єкта цивільних правовідносин.

1. *Беляков К. І.* Інформаційно-правові дослідження: походження, становлення, стан та перспективи розвитку / К. І. Беляков // *Інформація і право.* – 2011. – № 2 (2). – С. 4–12. 2. *Беляков К. І.* Інформація в праві: теорія і практика / Беляков К.І. – К. : КВІЦ, 2006. – С. 50-51; *Цимбалюк В. С.* Правовая, нормативно-методическая и научная база функционирования систем информационной безопасности [Електронний ресурс] / Цимбалюк В.С. – Режим доступу : <http://www.security.ukrnet.net> 3. *Петров Є. В.* Інформація як об'єкт правовідносин / Є. В. Петров // *Вісник Національного Університету внутрішніх справ; Спецвипуск; X.*, 2001. – С. 249–252. 4. *Марущак А. І.* Цивільні права на інформацію / А. І. Марущак // *Юридичний вісник.* – 2009. – № 3(12). – С. 33–36. 5. *Кохановська О. В.* Цивільно-правові проблеми інформаційних відносин в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / О. В. Кохановська. – К., 2006. – 34 с.; *Кулініч О. О.* Інформація як об'єкт цивільних прав / О. О. Кулініч // *Університетські наукові записки, 2005.* – № 3 (15). – С. 126–128; *Цивільне та сімейне право України : підруч. / за ред. Є. О. Харитонов, Н. Ю. Голубевої.* – К. : Правова єдність, 2009. – С. 135. 6. *Харитонов Є. О.* Цивільне право України : підруч. / Є. О. Харитонов, О. В. Старцев. – К. : Істина, 2007. – 816 с. 7. *Цивільне та сімейне право*

Україні : підруч. / за ред. Є. О. Хоритонova, Н. Ю. Голубевої. – К. : Правова єдність, 2009. – С. 145; *Цивільне право України* : підруч. : у 2-х кн. / [О. В. Дзера, Д. В. Боброва, А. С. Довгерт та ін.] ; за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцовой. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – Кн. 1. – С. 19. **8.** *Мазіна О. О.* Поняття інформації як об'єкту цивільних правовідносин [Електронний ресурс] / Мазіна О.О. – Режим доступу : <http://www.staionline.org.ua>

9. *Кулініч О. О.* Інформація як об'єкт цивільних прав / О. О. Кулініч // *Університетські наукові записки*, 2005. – № 3 (15). – С. 128. **10.** *Петров Є. В.* Інформація як об'єкт цивільно-правових відносин : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Є. В. Петров. – Х., 2003. – С. 16. **11.** *Кохановська О. В.* Цивільно-правові проблеми інформаційних відносин в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / О. В. Кохановська. – К., 2006. – С. 6. **12.** *Гоголь Б. М.* Право на інформацію в цивільному праві України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Б. М. Гоголь. – К., 2010. – С. 9. **13.** *Петров Є. В.* Інформація як об'єкт цивільно-правових відносин : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Є. В. Петров. – Х., 2003. – С. 6. **14.** *Кохановська О. В.* Цивільно-правові проблеми інформаційних відносин в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / О. В. Кохановська. – К., 2006. – С. 15. **15.** *Жуков В. І.* Підстави для розширеного тлумачення терміна «інформація» в чинному законодавстві України / В. І. Жуков // *Інтелектуальна власність*. – 2006. – № 9. – С. 30–38; *Дідук А. Г.* Правовий режим конфіденційної інформації: цивільно-правовий аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / А. Г. Дідук. – Х., 2008. – 23 с. **17.** Там само. – С. 17.

***Тyhomyrov O. O.* «Information» in the civil law doctrine of Ukraine**

Legal rights information relationship regulation has a long history that has its origins in the first information constraints «secrets» that are introduced by representation institute in Roman law.

Information gained separate special subject properties of public and private relationships extensive areas with the development of the information society and the international recognition of it as one of the future priorities on the verge of the XXI century.

Available today in the Ukrainian legal science information paradigm is gradually developing, helping to create a national tradition of information sphere legal regulation.

Civil science occupies a central place in shaping legal informatology (information) knowledge. Scientists who represent civil study usually regard information as civil rights object or as civil relations object. Among the information properties that are important for civil science, may be allocated as follows: intangibility, subjective

character, inability to consumption, subject inalienability, the ability to spread, the possibility to implementing as some product or service, the exclusively ability to obsolescence.

For civil science information is atypical objects that require innovative approaches to its legal regulation. In terms of informatization scientists tend to treat information as a commodity, which means the possibility of its civil circuit inclusion. However information circulation capability remains scientifically controversial and is not legally defined. In fact, civil information circulation capability will depend on the information role in the system of civil rights objects: 1) as the object of moral rights; 2) the object associated with the intellectual property objects; 3) as an independent civil rights object.

There is also a scientific problem of information powers definition. There are two perspectives: 1) for the information right – creation, transfer, use, storage, etc.; 2) for the privacy providing access right – providing access, access restrictions.

Key words: information, information right, civil legal information relations, information circulation capability, eligibility.

УДК 347.77.04

А. О. КОДИНЕЦЬ

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ СТВОРЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРАВОВА ПРИРОДА

Розглядаються цивільно-правові аспекти регулювання договірних відносин у сфері створення об'єктів інтелектуальної діяльності, аналізується чинне законодавство у сфері розпорядження правами на результати інтелектуальної діяльності, визначено правову природу цієї групи договорів, а також сформульовано висновки і пропозиції щодо вдосконалення цивільного законодавства в зазначеній галузі.

Ключові слова: право інтелектуальної власності; розпорядження правами інтелектуальної власності; договір творчого замовлення; інформаційні відносини, результат інтелектуальної діяльності; цивільне законодавство.

Кодинець А.А. Договорные отношения в сфере создания объектов интеллектуальной деятельности: особенности и правовая природа

Рассматриваются гражданско-правовые аспекты регулирования договорных отношений в сфере создания объектов интеллектуальной деятельности, анализируется действующее законодательство в сфере распоряжения правами на результаты интеллектуальной деятельности, определены правовая

© КОДИНЕЦЬ Анатолій Олександрович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри інтелектуальної власності Київського національного університету імені Тараса Шевченка